

του **Δημήτρη Γρηγορόπουλου**

Η νέα φάση της μνημονιακής νεοφιλελεύθερης πολιτικής που επιβάλλει ο ευρωπαϊκός ιμπεριαλισμός και το εγχώριο κεφάλαιο στον ελληνικό λαό συμπύπτει με την επερχόμενη ανάδειξη νέας κυβέρνησης με κορμό, όπως όλα δείχνουν, τον ΣΥΡΙΖΑ. Η αδηφαγία του ξένου κεφαλαίου που θέλει στο ακέραιο την επιστροφή των δανεικών και τη διπλοπληρωμή των τόκων, αλλά και η εμπέδωση της διαρκούς πλέον επιτήρησης της λιτότητας και των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών προϋποθέτουν ανασύνταξη του πολιτικού και κομματικού συστήματος με κυρίαρχη επιταγή την ενσωμάτωση του ανερχόμενου ΣΥΡΙΖΑ και των προοδευτικών μαζών που τον ακολουθούν: Όσο ο ΣΥΡΙΖΑ προσεγγίζει την κυβερνητική εξουσία, αυξάνουν οι πιέσεις του ξένου και εγχώριου παράγοντα για παροχή εγγυήσεων ότι θα συνεχίσει την ίδια πολιτική, έστω με ανεκτές για το σύστημα παραλλαγές. Το ίδιο είχε συμβεί και στη διαδοχή της κυβέρνησης Παπανδρέου απ' την κυβέρνηση Παπαδήμου, με παροχή εγγυήσεων, ακόμη και με γραπτή μορφή απ' τον «αντιμνημονιακό» ως τότε Σαμαρά. Οι ίδιες απαιτήσεις προβάλλονται με αποδέκτη τον ΣΥΡΙΖΑ σήμερα με τη φόρμουλα ιδίως ενός μίνιμουμ εθνικής συνεννόησης και συναίνεσης μεταξύ του κύριου συντηρητικού και προοδευτικού συστημικού πόλου (ΝΔ-ΣΥΡΙΖΑ). Η ιδεατή μορφή αυτής της σύγκλισης για το σύστημα θα ήταν η δημιουργία ενός μεγάλου συνασπισμού ΝΔ-ΣΥΡΙΖΑ κατά το πρότυπο του άξονα Χριστιανοδημοκρατίας και Σοσιαλδημοκρατίας στην ΟΔΓ. Αυτή η προωθημένη μορφή δεν είναι σήμερα εφικτή λόγω της πολωτικής ακόμη σχέσης του διαμορφούμενου νέου δικομματισμού αλλά και λόγω της ανάγκης του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και του συστήματος, επαρκώς διαφοροποιημένης ταυτότητας, ώστε να εξασφαλίζεται η ενσωμάτωση προοδευτικών και αριστερών μαζών. Η πίεση των καθεστωτικών παραγόντων, οικονομικών, πολιτικών, μιντιακών, το τελευταίο διάστημα, για μια τέτοια εξέλιξη, είναι ασφυκτική. Κυριαρχεί η επίκληση του εθνικού συμφέροντος και του πατριωτισμού εντός και του ΣΥΡΙΖΑ, ιδίως απ' τους ΠΑΣΟΚογενείς. Ούτως ή άλλως ο ΣΥΡΙΖΑ έχει ήδη ενδώσει σ' αυτή την πίεση υιοθετώντας ένα μείγμα σοσιαλφιλελεύθερης διαχείρισης. Φαίνεται όμως ότι αναβαθμίζει τα εχέγγυά του προς το σύστημα, ενδίδοντας και στην απαίτηση ενός μίνιμουμ συνεννόησης και σύγκλισης με τη ΝΔ, εξέλιξη που μέχρι πρότινος φαινόταν αδιανόητη. Ως πρώτο βήμα σ' αυτή την πορεία προωθείται το «σπάσιμο του πάγου», μια πρώτη συνάντηση Σαμαρά - Τσίπρα. Σαν κεραυνός εν αιθρία έπεσε η παρέμβαση Παπαδημούλη στις 17/11, ο οποίος με αφορμή την καθυστέρηση επιστροφής και τις εντεινόμενες πιέσεις της τρόικας ζήτησε συνάντηση Σαμαρά και Τσίπρα προκειμένου να αναζητηθεί πακέτο-συμφωνία.

Συγκεκριμένα, ο ευρωβουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ σε διαδικτυακή ανάρτηση έγραψε: «Η τρόικα δεν βιάζεται να γυρίσει και απαιτεί. Απάντηση: Συνάντηση Τσίπρα - Σαμαρά και συμφωνία-πακέτο για Πρόεδρο της Δημοκρατίας, εκλογές και απομείωση του χρέους». Η παρέμβαση του ευρωβουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ αιφνιδίασε και αναθέρμανε τις συζητήσεις και τα σενάρια για νέες εξελίξεις και ριζικές αλλαγές στο ρευστό πολιτικό σκηνικό. Ωστόσο, η σύγκλιση των δύο κυρίαρχων στην πολιτική σκηνή κομμάτων, ανεξάρτητα απ' τη μορφή και την έκταση που θα προσλάβει, δεν είναι αιφνίδια, αλλά έχει ήδη δρομολογηθεί. Πρώτο, σε επίπεδο γενικής πολιτικής τα δύο κόμματα έχουν συγκλίνει στην πολιτική διαχείρισης του συστήματος, με σχετικά διαφορετικό μείγμα πολιτικής (νεοφιλελευθερισμός - σοσιαλφιλελευθερισμός). Δεύτερον, έχει ήδη προωθηθεί η σύγκλιση και στο άμεσο πολιτικό επίπεδο, με δηλώσεις-προτροπές πολιτικών απ' όλο το φάσμα της συστημικής πολιτικής, της οικονομίας και των ΜΜΕ.

Αυτή όμως την εξέλιξη κυρίως σηματοδότησε πρόταση του Αλ. Τσίπρα, πριν από ένα μήνα περίπου, η οποία όμως τότε δεν έτυχε αρκετής προσοχής. Συγκεκριμένα, ο Αλ. Τσίπρας εξερχόμενος του προεδρικού γραφείου έχει προτείνει σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, για να συμφωνήσουν σε τρία θέματα (χρόνος εκλογών, εκλογή προέδρου, ρύθμιση χρέους). Η διαφορά της πρότασης Παπαδημούλη έγκειται στο ότι ζητούσε απευθείας συνεννόηση των δύο αρχηγών.

Τελικά, ο αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ έσπευσε να αποδεχτεί την πρόταση Παπαδημούλη, με την ευχή να ακολουθήσει σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών. Από τον ΣΥΡΙΖΑ γίνεται προσπάθεια να υποβαθμιστεί η συνάντηση, να θεωρηθεί μικρής ή και μηδενικής σημασίας, συμβολικής και όχι πραγματικής, αφού ο Σαμαράς επιμένει ότι οι εκλογές θα διεξαχθούν το 2016, ενώ θεωρεί το χρέος βιώσιμο.

Μια ενδιαμέση ερμηνεία προσδίδει σ'αυτήν τη συνάντηση τακτική σκοπιμότητα. Με δεδομένο ότι το σύστημα με τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του έχει κατορθώσει να διασπείρει σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα την ανάγκη εθνικής συνεννόησης, κυβέρνηση και αξιωματική έχουν αποδοθεί σε αγώνα δρόμου, κατηγορώντας η μια την άλλη για έλλειψη συναινετικής διάθεσης και εθνικής υπευθυνότητας. Η κυβερνητική παράταξη ψέγει την αξιωματική αντιπολίτευση για ανευθυνότητα και στείρα αντιπολίτευση, αφού δεν έχει ψηφίσει ούτε ένα νομοσχέδιο. Ο ΣΥΡΙΖΑ, από τη μεριά του, θέλει να εμφανίσει τον Σαμαρά και την κυβέρνησή του ως αδιάλλακτους, αρνητικούς σε κάθε συνεννόηση. Η συνάντηση Σαμαρά και Τσίπρα, ακόμη κι αν πραγματοποιηθεί, δεν θα έχει θεαματικά αποτελέσματα (κάποιοι συμβιβασμοί δεν αποκλείονται). Διότι αμφότεροι διεκδικούν το προφίλ της εθνικά υπεύθυνης δύναμης, αλλά χωρίς να φανεί ότι διαφοροποιούνται απ' την πολιτική τους. Η μεν ΝΔ θέλει να διατηρήσει το προφίλ της δύναμης που υπεύθυνα διαπραγματεύεται με την ΕΕ, ο δε ΣΥΡΙΖΑ το προφίλ της συνεπούς αντιμνημονιακής δύναμης.

Για λόγους ψηφοθηρικούς η σύγκλιση προβάλλεται στην επιφάνεια, αλλά συντελείται στα «υπόγεια» χωρίς τυμπανοκρουσίες, ιδίως απ' την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ. Η πρωτοβουλία του ΣΥΡΙΖΑ για εθνική συνεννόηση με τη ΝΔ περιορίζεται στο επίπεδο των εντυπώσεων.

Πρόκειται όμως μόνο για τακτικισμό; Χωρίς να προεξοφλεί κανείς τι πολιτική μορφή θα προσλάβει η συστημική, κυρίως, πίεση για πολιτική εθνικής ενότητας, πρέπει να λαμβάνει ως κρατούμενο ότι η κυρίαρχη τάση του ΣΥΡΙΖΑ έχει ήδη προσχωρήσει σε μια παραλλαγή συστημικής διαχείρισης, ότι έχει αποδεχτεί το θεμελιώδες για την ΕΕ προαπαιτούμενο της λιτότητας και των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, ότι θεωρεί αδιαμφισβήτητο το διεθνές πλαίσιο της χώρας (ΕΕ και ΝΑΤΟ), επομένως και το καθεστώς της δομικής επιτήρησης.

Δεν πρέπει ακόμη να μας διαφεύγει ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει σ' ένα βαθμό υλοποιήσει την εθνική πολιτική ενότητα, εντάσσοντας μάλιστα στις τάξεις του σωρεία στελεχών του ΠΑΣΟΚ που όχι απλώς είχαν υποστηρίξει το τρισκατάρατο Μνημόνιο αλλά ορισμένοι είχαν και ρόλο πρωταγωνιστή στην αποδοχή του (ροή η οποία συνεχίζεται), ότι διαμορφώνει επίσης ήδη ένα ευρύ τόξο συγκλίσεων και συμμαχιών, απ' τους ΑΝΕΛ του Καμμένου ως τα υπόλοιπα της ΔΗΜΑΡ, ενώ υπάρχει άτυπη επαφή και κάποια μορφή σύγκλισης με την καραμανλική πτέρυγα της ΝΔ. Εξάλλου, ο Αλ. Τσίπρας με την ομιλία του στο συνέδριο του Transform Europe έκανε άνοιγμα στην παπανδρεϊκή τάση του ΠΑΣΟΚ, που τώρα αντεπιτίθεται στη δορυφοροποίηση του ΠΑΣΟΚ στη ΝΔ. Τόνισε ότι «η σημερινή σοσιαλδημοκρατία όχι μόνο δεν ανταποκρίνεται στον ιστορικό της ρόλο, αλλά υποβαστάζει το νεοφιλελευθερισμό».

Αποδοκίμασε «το ΠΑΣΟΚ του κύριου Βενιζέλου που έχει μετατραπεί σε μικρή συμπληρωματική δύναμη της νεοφιλελεύθερης Δεξιάς», ακολουθώντας πολιτική ανοικτών θυρών στο ΠΑΣΟΚ, που διαφωνεί με την πρόσδεση του ΠΑΣΟΚ στη ΝΔ. Τούτων δοθέντων, είναι προφανές ότι ήδη ο ΣΥΡΙΖΑ προωθεί μια μορφή εθνικής διαταξικής διακομματικής ενότητας στην κατεύθυνση της συγκρότησης «κυβέρνησης με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ» που έχει αμετάκλητα εξοβελίσει την απόφαση του συνεδρίου του για αριστερή κυβέρνηση. Η πολιτική «εθνικής» στρατηγικής υπό την ηγεμονία ΣΥΡΙΖΑ θα είναι σχεδόν εξιδανικευμένη για τους κυρίαρχους κύκλους, αν καλυφθούν δύο κενά:

Πρώτον, αν προωθηθεί η δυνατότητα κυβερνητικής συνεργασίας ανάμεσα σε ΣΥΡΙΖΑ και Ποτάμι=, που από ισχυρούς κύκλους του συστήματος προβάλλεται ως ο πιο αξιόπιστος, γι' αυτούς, εταίρος του ΣΥΡΙΖΑ. Δεύτερον, αν υπάρξει στοιχειώδης κατ' αρχάς σύγκλιση και συναίνεση με ΝΔ. Δεν επιδιώκεται κάποια μορφή μεγάλου συνασπισμού ΝΔ-ΣΥΡΙΖΑ.

Σε πρώτο χρόνο επιδιώκεται ένα μίνιμουμ συνεννόησης ΝΔ-ΣΥΡΙΖΑ, ώστε να αμβλυθθεί η παραδοσιακή πόλωση του δικομματισμού που, αν και τεχνητή σε μεγάλο βαθμό, μπορεί να οδηγήσει σε πολιτικά ατυχήματα, σε πολιτική αστάθεια που θα δυσχεράνει την υλοποίηση της μνημονιακής πολιτικής σήμερα αλλά και αύριο από μια κυβέρνηση με κορμό του ΣΥΡΙΖΑ. Το πρόταγμα της ευρείας συνεννόησης χάριν του εθνικού συμφέροντος θα προσγειώσει την «αντιμνημονιακή» ρητορική του ΣΥΡΙΖΑ και ιδιαίτερα τη ρητορική της επίφοβης για το σύστημα αριστερής του πτέρυγας, θα διευκολύνει τη δυνατότητα συνεργασίας με δυνάμεις του νεοφιλελεύθερου εκσυγχρονισμού όπως το ΠΟΤΑΜΙ και, το κυριότερο, προσδοκάται ότι η ρητορική της εθνικής συνεννόησης σε συνδυασμό με την επαγγελία του ΣΥΡΙΖΑ για αλλαγή θα παρατείνει την παθητικοποίηση, θα αποτρέψει την ανάδυση ενός ισχυρού εργατολαϊκού κινήματος και της αντίστοιχης ριζοσπαστικής Αριστεράς.

Πηγή: prin.gr